

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»**

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, тел./факс: (044) 248-25-14

07.02.2019 № 22.1/10-389

На № _____ від _____

Заклади післядипломної
педагогічної освіти

Про методичні матеріали
щодо проведення Всеукраїнського конкурсу
рукописів навчальної літератури
для позашкільних навчальних закладів
системи освіти у 2019 році

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 31.01.2019 № 87 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2019 році» надсилаємо інструктивно-методичні матеріали щодо проведення вищезазначеного конкурсу.

Просимо зміст листа довести до відома всіх зацікавлених осіб.

Додаток: на 6 арк.

В.о директора

Ю.І.Завалевський

Додаток до листа
Інституту модернізації змісту
освіти
07.02.2019 № 22.1/10-389

**Методичні матеріали щодо проведення
Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для
позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2019 році**

Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти (далі – Всеукраїнський конкурс) проводиться відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2014 р. № 1008, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 вересня 2014 р. за № 1166/25943 та наказу Міністерства освіти і науки від 31.01.2019 № 87 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2019 році».

У 2019 році на Всеукраїнський конкурс будуть прийняті рукописи у таких категоріях: «Навчальні програми за напрямом позашкільної освіти» (далі - Навчальні програми) та «Навчальна література з позашкільної освіти» (далі - Навчальна література), а саме:

Навчальні програми	Дослідницько-експериментальний напрям позашкільної освіти	Наукове відділення «Комп'ютерних наук»
	Науково-технічний напрям	Художньо-технічний профіль
	Художньо-естетичний напрям	Декоративно-ужитковий профіль (іграшки-сувеніри, народна іграшка)
	Еколого-натуралістичний напрям	Аграрний профіль
	Військово-патріотичний напрям	Військовий профіль

Навчальна література	Дослідницько-експериментальний напрям	Наукове відділення «Комп'ютерні науки»
	Науково-технічний напрям	Спортивно-технічний профіль (авіамоделювання, ракетомоделювання, судномоделювання, радіопеленгація та картинг)
	Художньо-естетичний напрям	Декоративно-ужитковий профіль (іграшки-сувеніри, народна іграшка)
	Еколого-натуралістичний напрям	Аграрний профіль

Наукове відділення «Комп'ютерних наук» має 6 секцій: «Комп'ютерні системи та мережі», «Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем», «Технології програмування», «Інформаційні системи, бази даних та системи штучного інтелекту», «Internet-технології та WEB дизайн», «Мультимедійні системи, навчальні та ігрові програми».

Всі секції потребують поповнення програмно-методичного забезпечення, зміст якого має відповідати сучасним вимогам та світовим тенденціям розвитку ІТ-технологій та враховувати пізнавальні інтереси здобувачів освіти, розвиток їхніх творчих здібностей і формування схильності до поглибленого навчання та розвитку у сфері ІТ.

Зміст навчально-методичної літератури дослідницько-експериментального напрямку має враховувати не лише прикладне застосування, а й наукову складову, тобто практична частина має скеровувати діяльність вихованців, учнів і слухачів на пошук та аналіз інформації, проведення ними досліджень та аргументацію зроблених висновків тощо.

Окрім того, наукове відділення «Комп'ютерних наук» потребує навчальних програм та навчальної літератури з інноваційних напрямів, зокрема, таких, як хмарні та кластерні технології, інтелектуальні мережі тощо.

Основною метою реалізації змісту **науково-технічного напрямку позашкільної освіти** є формування пізнавальної, практичної, творчої і соціальної компетентностей особистості в процесі науково-технічної творчості.

Вихованці, учні і слухачі закладів позашкільної освіти повинні оволодівати художньо-технічними поняттями та знаннями, зокрема, отримувати знання з

художньо-прикладної творчості, технічного дизайну, кіно, фотографії, конструювання одягу (крою та шиття), обробки металу та деревини тощо.

В змісті рукописів важливу увагу необхідно приділити ознайомленню здобувачів освіти зі світом сучасної техніки, технологічним процесами, формуванню знань технічної термінології, графічної грамотності, технічного моделювання і конструювання, формуванню техніко-технологічних вмінь та навичок, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність.

Значна увага має бути приділена графічній підготовці, набуттю та формуванню вмінь і навичок роботи з різними матеріалами та інструментами, способами поводження з різноманітними засобами праці, досвіду застосування отриманих знань на практиці. Має бути створено умови для набуття вихованцями, учнями і слухачами досвіду власної творчої діяльності, розв'язанню творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу.

Особлива увага має бути приділена формуванню стійкого інтересу до науково-технічної творчості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Важливим компонентом змісту освітньої діяльності за науково-технічним напрямом є виховання культури праці, формування мовної культури, комплексу особистісних якостей, потрібних людині як суб'єкту сучасного виробництва і культурного розвитку суспільства.

Складовим компонентом **художньо-естетичного напрямку** позашкільної освіти є *художній профіль*, до структури якого входить декоративно-ужиткове мистецтво, яке передбачає вивчення мистецтва *виготовлення іграшок-сувенірів, народної іграшки тощо*. Навчаючись за цим профілем, вихованці, учні і слухачі мають вивчати специфіку мистецтва виготовлення іграшок, його жанри та технології. Значна увага повинна бути приділена вивченню відповідної художньої термінології, кращих зразків українського та сучасного мистецтва, формуванню досвіду мистецької практичної діяльності, стійкого інтересу до художньої творчості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Зміст освіти **еколого-натуралістичного напрямку аграрного профілю** має бути спрямований на оволодіння системою знань з основ сільськогосподарських наук, в тому числі розв'язанню екологічних проблем, раціонального природокористування, природоохоронної діяльності. Освітня діяльність має спрямовуватися на формування досвіду взаємовідносин людини з природою, вмінь проведення самостійних наукових досліджень. Особлива увага має приділятися розвитку дослідницьких, творчих здібностей, системного, просторового і логічного мислення, творчої уяви, фантазії.

У процесі реалізації цього профілю необхідним є формування стійкого інтересу до екологічної освіти, розвитку екологічної і трудової культури, досягнення високого рівня освіченості і вихованості. Важливим є розвиток здатності вихованців, учнів і слухачів до професійного самовизначення, творчого становлення, формуванню громадянської поведінки, патріотизму, любові до України.

Освітня діяльність творчих об'єднань **військово-патріотичного напрямку** має бути спрямована на забезпечення належного рівня підготовки вихованців, учнів і слухачів до військової служби. Особлива увага має бути приділена розвитку здатності до професійного самовизначення, творчого становлення, формування громадянської поведінки, патріотизму, любові до України.

Навчальна програма з позашкільної освіти – це нормативний документ, що визначає мету, завдання, зміст, обсяг, порядок, способи організації навчально-виховної діяльності та вимоги до її результатів.

Звертаємо увагу, що зміст та оформлення навчальних програм мають відповідати вимогам, визначених у методичних рекомендаціях Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (лист ПТЗО від 05.06.2013 № 14.1/10-1685 «Про методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти»).

Навчальна література – це навчальні, навчально-методичні, методичні, навчально-наочні посібники, методичні комплекси (методичні рекомендації, навчальна програма та розробки занять до неї), хрестоматії, зібрання творів, словники (тлумачні, термінологічні та інші), енциклопедії, довідники, альбоми, атласи, які призначені для практичного використання в навчально-виховному процесі позашкільних навчальних закладів.

Всі види навчальної літератури мають текстологічно і за змістом відповідати визначеній навчальній програмі з позашкільної освіти. Література має бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

При проведенні експертної оцінки рукописів рекомендуємо враховувати:

дидактичне структурування змістового наповнення, розподіл його змісту за пунктами, параграфами, розділами тощо;

наукова коректність змісту, повнота розкриття основних положень, використання сучасної загальноприйнятої науково-педагогічної термінології;

практична орієнтація змістового наповнення, пов'язаного з повсякденним життям, навчальними предметами, які вивчаються в закладах загальної середньої освіти;

спрямованість на формування у вихованців (учнів, слухачів) здатності використовувати здобуті знання в освітніх і життєвих ситуаціях для вирішення різноманітних практичних проблем;

відповідність віковим особливостям вихованців (учнів, слухачів);

чіткість формулювання висновків, правил і визначень, побудови текстів, логічний зв'язок між його частинами, доступність їх лексичного наповнення;

поєднання в тексті наукового і науково-популярного стилів, наявність інформаційного та емоційно-ціннісного компонентів змісту;

відповідність мови рукопису нормам літературної мови;

українознавче наповнення змісту рукопису;

спрямованість навчального матеріалу на розвиток навичок самоосвіти, інтересу до відповідного напрямку позашкільної освіти та виду діяльності;

формування й розвиток у вихованців (учнів, слухачів) здатності практично діяти, застосовувати досвід успішних дій у конкретних ситуаціях;

сприяння самореалізації особистості та професійному самовизначенню, підвищення її конкурентоспроможності;

наявність цікавої інформації, пов'язаної з навчальним матеріалом, завдань проблемно-пошукового характеру тощо;

дидактична доцільність системи завдань, пропонованих в рукописі;

достатня кількість прикладів для здійснення вихованцями (учнями, слухачами) самостійної освітньої діяльності;

логіка розміщення та використання ілюстративного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації.

В експертному висновку має міститися розгорнута оцінка науковості змісту рукописів; в ньому має бути визначено повноту розкриття основних положень, рівень використання загальноприйнятої наукової методології, зазначено відповідність чи невідповідність сучасному рівню наукових знань

За умови відповідності вищезазначеним вимогам у кінці експертного висновку експерт обов'язково повинен зазначити відповідність чи невідповідність навчальної літератури сучасним науковим уявленням.

За результатами проведеної експертизи експерти оформляють експертні висновки окремо на кожен рукопис категорій «Навчальні програми з позашкільної освіти» та «Навчальна література за напрямами позашкільної освіти»; ставлять на ньому свій підпис та дату заповнення.

Засвідчуються результати проведеної експертизи підписом керівника департаменту (управління) освіти і науки обласних, Київської міської державної адміністрації та печаткою цієї установи освіти.

Експерти несуть персональну відповідальність за повноту аналізу рукопису, об'єктивність і обґрунтованість висновків.

Звертаємо увагу, що Конкурс повинен проходити на засадах відкритості, прозорості і гласності. Радимо хід проведення Конкурсу висвітлювати на офіційних веб-сайтах Організаторів.

Для участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу документи переможців I етапу за напрямками позашкільної освіти та категоріями Конкурсу, а саме: заявка на участь у II етапі Конкурсу за формою згідно з додатком до Положення про проведення Всеукраїнського конкурсу;

висновок експертної комісії I етапу Конкурсу (до кожного рукопису окремо);

один примірник рукопису на паперовому та електронному носіях;

короткий звіт про проведення I етапу Всеукраїнського конкурсу оргкомітетами I етапу **до 12 липня 2019 року** надсилаються за такими адресами:

04119, м. Київ, вулиця Дегтярівська, 38-44, Національний центр «Мала академія наук України» (Навчальна література за дослідницько-експериментальним напрямом позашкільної освіти);

01021, м. Київ, Кловський узвіз, 8, Український державний центр позашкільної освіти (Навчальна література за науково-технічним та художньо-естетичним напрямками позашкільної освіти);

04074, м. Київ, вул. Вишгородська, 19, Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (Навчальна література за еколого-натуралістичним напрямом позашкільної освіти);

03035, Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», відділ наукового на навчально-методичного забезпечення змісту позашкільної освіти та виховної роботи (Навчальні програми за дослідницько-експериментальним, науково-технічним, художньо-естетичним, еколого-натуралістичним та військово-патріотичним напрямками позашкільної освіти).

Документи, що надійдуть після зазначеної дати, розглядатися не будуть!